

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Zájmová samospráva se zaměřením na činnost profesních komor

The Interest Self- Government Focused on Action of Professional Chambers

Student: Andrea Foltýnová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Gryga

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání bakalářské práce

Student: **Andrea Foltýnová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208R011 Ekonomika a právo v podnikání
Téma: **Zájmová samospráva se zaměřením na činnost profesních komor**
The Interest Self-Government Focused on Action of Professional Chambers

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika zájmové samosprávy
 3. Členění profesní samosprávy
 4. Srovnání činnosti jednotlivých profesních komor
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

FIALA, Josef a Pavel MATES. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s. ISBN 80-210-0983-7.
HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978-80-7380-096-3.
KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. 346 s. ISBN 978-80-7201-690-7.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

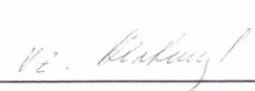
Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Milan Gryga**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu.

V Ostravě dne 11. 5. 2012

.....

Andrea Foltýnová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práce Mgr. Milanu Grygovi za vstřícný přístup, věcné připomínky a poskytnutí cenných rad při zpracování bakalářské práce.

OBSAH

1	Úvod.....	3
2	Charakteristika zájmové samosprávy.....	4
2.1	Samospráva	5
2.1.1	Definice samosprávy	7
2.1.2	Základní znaky samosprávy	9
2.1.3	Dělení samosprávy	11
2.2	Zájmová samospráva.....	11
2.2.1	Znaky zájmové samosprávy	12
2.2.2	Právní zakotvení	14
2.2.3	Dělení zájmové samosprávy.....	15
3	Členění profesní samosprávy	17
3.1	Vznik a vývoj profesní samosprávy	17
3.1.1	Profesních komory	17
3.1.2	Hospodářské komory.....	19
3.2	Profesní komory a jejich vymezení.....	20
3.3	Hlavní znaky komor.....	22
3.3.1	Členství.....	22
3.3.2	Orgány komor	24
3.3.3	Disciplinární pravomoc komor.....	25
3.3.4	Soudní ochrana práv členů komor.....	25
3.4	Profesní komory s povinným členstvím.....	25
3.4.1	Osobní působnost	27
3.4.2	Územní působnost	28
3.4.3	Věcná působnost	28
3.5	Komory s nepovinným členstvím	29
4	Srovnání činnosti jednotlivých profesních komor	31

4.1 Činnost jednotlivých komor	31
4.1.1 Působnost komor s povinným členstvím.....	31
4.1.2 Působnost hospodářských komor	36
4.2 Členství	37
4.2.1 Povinné členství	37
4.2.2 Nepovinné členství	40
4.3 Stavovské předpisy.....	42
4.4 Organizační struktura komor.....	45
5 Závěr	46
Seznam použité literatury	48
Seznam zkratk	52
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce.....	53
Seznam příloh.....	54

1 Úvod

Listopadovou Sametovou revolucí v roce 1989 byl svržen komunistický režim a v České republice se začala znovuobnovovat demokracie. Samospráva se považuje za jeden z velmi významných prvků demokratického státu a vyznačuje se rovněž svojí nezastupitelností. Prostřednictvím dělby státní moci samospráva zajišťuje decentralizovaný výkon veřejné správy. Státní moc deleguje část výkonu veřejné správy subjektům s nižší mocí. Samosprávu jako systém dělíme na územní samosprávu a zájmovou samosprávu, vykonávanou profesními a zájmovými sdruženími. Do zájmové samosprávy se rovněž řadí školská samospráva a samospráva vysokých škol.

V odborné literatuře je zájmová samospráva zpracována méně podrobně v porovnání se samosprávou územní. Avšak toto nedostatečné zpracování není důkazem méně významné povahy zájmové samosprávy oproti samosprávě územní. Zájmové samosprávě by měl být přikládán větší důraz i z hlediska ústavnosti. Přestože je v Ústavě České republiky územní samospráva zakotvena, o zájmové samosprávě zde nenajdeme žádnou zmínku. Totéž platí u jiných publikací, které se zabývají samosprávou obecně. Územní samospráva je zpracovávána podrobně, ale na zájmovou samosprávu není kladen příliš velký důraz.

Kvůli nedostatečné propracovanosti v odborné literatuře jsem si zvolila toto téma pro moji bakalářskou práci. Téma považuji za zajímavé a myslím, že by zájmová samospráva měla dostat stejně obsáhlého odborného zpracování, jako samospráva územní, neboť obě jsou nezastupitelným předpokladem fungování České republiky jako demokratického státu.

Cílem bakalářské práce bude zpracovat ucelený materiál týkající se zájmové samosprávy, především zaměřený na činnost a fungování profesních komor, které nejvýrazněji reprezentují zájmovou samosprávu. Bakalářská práce může posloužit zainteresovaným jedincům jako souhrnný materiál, který doposud v odborné literatuře zpracován nebyl.

Bakalářská práce se člení do pěti kapitol, včetně úvodu a závěru. Druhá kapitola s názvem *Charakteristika zájmové samosprávy* teoreticky vymezuje pojem samospráva, definuje její znaky a obecně charakterizuje rysy jejího fungování. Dále blíže člení samosprávu na územní a zájmovou. Územní samosprávě se bakalářská práce nevěnuje, proto je o ní

zmíněno jen okrajově. Zájmová samospráva je dále členěna na profesní samosprávu a samosprávu vysokých škol, která je rovněž v menším rozsahu popsána. V této kapitole jsou také popsány obecné znaky zájmové samosprávy a její právní zakotvení. Následující kapitola *Členění profesní samosprávy* podrobněji rozpracovává profesní samosprávu, definuje pojem komora a její znaky. Zabývá se vznikem a vývojem profesních komor s povinným členstvím a hospodářských komor s nepovinným členstvím. Podrobně se věnuje podstatě fungování profesních a hospodářských komor v současnosti. Čtvrtá kapitola *Srovnání činnosti jednotlivých profesních komor* podává ucelený přehled o činnosti konkrétních profesních a hospodářských komor a jejich orgánech. Srovnávány jsou především předpoklady fungování profesních komor s povinným a nepovinným členstvím.

Některé odborné publikace do zájmové samosprávy řadí vedle samosprávy profesní i vysokoškolskou samosprávu. V jiných publikacích je vysokoškolská samospráva zařazována do samosprávy ostatní, společně s veřejnými pojišťovnami. Vzhledem k rozsahu a zadání práce se bakalářská práce vysokoškolské samosprávě bude věnovat pouze okrajově.

Pro psaní bakalářské práce jsem zvolila metody dedukce a abstrakce z důvodu teoretické povahy práce. Těmito metodami lze práci uspořádat do logického a srozumitelného celku. Při zpracování bakalářské práce byly pečlivě vybírány odborné zdroje a poznatky z nich získané byly dostatečně zpracovány, čímž byl obsahově vyčerpán zvolený cíl bakalářské práce.

2 Charakteristika zájmové samosprávy

Zájmová samospráva zaujímá vedle samosprávy územní v naší zemi nezastupitelné místo a oplývá dlouholetou tradicí. Samospráva patří mezi základní znaky fungování České republiky jako demokratického státu. Dělbou státní moci se veřejná správa rozděluje na správu státní a na samosprávu, která je dále členěna na samosprávu územní a zájmovou. Uvedené dva subsystémy nejsou nijak oddělené, naopak by měly fungovat jako systémy působící vedle sebe, vzájemně se doplňující a prolínající. V dnešním pojetí tyto systémy

skutečně působí vedle sebe, vzájemně se ovlivňují, ale vždy by mělo být zachováno právo na samosprávu, které je zaručeno Ústavou České republiky.¹

Principy organizace veřejné správy jsou zakotveny především ústavními zákony. Nejdůležitějším pramenem je Ústava České republiky. Ústavní základy organizace územní samosprávy obsahuje zejména Hlava sedmá. Zájmová samospráva ústavně doposud zakotvena nebyla, což však neznačí její menší význam v porovnání se samosprávou územní. Slabou ústavní oporu můžeme najít v úvodním prohlášení Listiny základních práv a svobod, kde je poukázáno na „samosprávné tradice našich národů“. Mezi tyto tradice patří samospráva územní, ale i samospráva vysokých škol a profesních komor.²

Pro správné pochopení principů a fungování zájmové samosprávy je nejprve nutné vymezit a charakterizovat základní znaky a podstatu samosprávy obecně.

2.1 Samospráva

Pojem *správa* obecně, je pojem pocházející z historie. Podle slovníku spisovné češtiny se správou rozumí vedení, řízení (podniku), ekonomické řízení a péče o určité záležitosti. Za správu lze v obecném chápání považovat záměrnou činnost sledující dosažení určitého cíle (účelu).³

Veřejná správa, čili správa veřejných záležitostí ve státě, je nositelem veřejné moci v ČR. Obsahuje dvě důležité složky- státní správu a samosprávu. V některých literaturách se můžeme setkat s dělením veřejné moci na státní správu, samosprávu a ostatní samosprávu, která je reprezentována subjekty, které jsou v řadě věcí nesamosprávné a podléhají výkonu státní správy. Mohou ji vykonávat instituce, které vykazují jen některé samosprávné znaky,

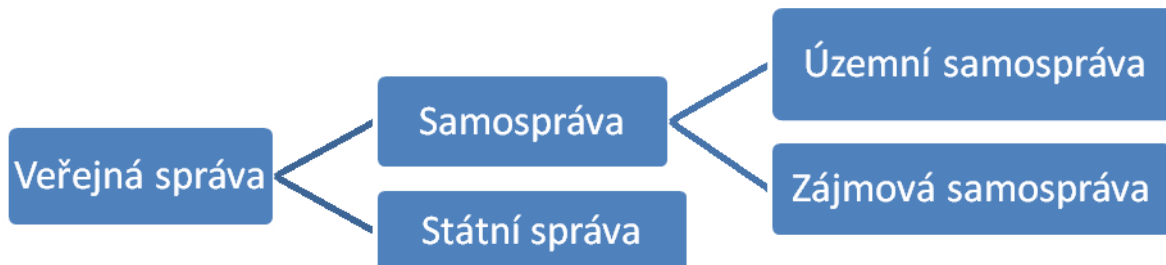
¹ HORZIKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978- 80- 7380- 096- 3.

² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s. ISBN 978- 80- 7201- 665- 5.

³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987- 7357- 382- 9.

např. veřejné pojišťovny, jejichž představitelem je Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky.⁴ Veřejná správa v ČR a její členění viz Obr. 2.1.

Obr. 2. 1. Členění veřejné správy v ČR

Zdroj: KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2. vyd. Ostrava: Montanex, 2007. 357 s. ISBN 978- 80- 7225- 244- 2. Dle vlastní úpravy.

Veřejná správa je uspořádána do poměrně složitého systému, který se neustále vyvíjí. Je to systém tvořený institucemi, činnostmi a personální složkou. Prostřednictvím veřejné správy je zabezpečováno plnění veřejných úkolů a veřejná správa vytváří vhodné podmínky pro jejich realizaci a sama je následně uskutečňuje.⁵ Podstatný rozdíl mezi složkami veřejné správy, tedy státní správou a samosprávou, je ve vykonavateli a nositeli veřejné moci. Státní správa je vykonávána buď orgány státu (např. vláda, prezident republiky nebo ministerstva), nebo správními orgány přímo, hovoříme o přímé státní správě. V opačném případě je vykonávána v přenesené působnosti veřejnoprávními korporacemi (obce, kraje) nebo její výkon byl zákonem svěřen soukromé právnické nebo fyzické osobě (např. lesní a vodní stráž), jedná se o nepřímou státní správu.

Samosprávu neuskutečňuje stát, ale provádí se prostřednictvím tzv. veřejnoprávních korporací. Jde o pojem ústavní, čili legální, obsažený v čl. 101 odst. 3 Zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. *Veřejnoprávní korporací* se rozumí sdružení osob, jejichž účelem je sledování společného cíle. Jedná se o samostatný právní subjekt (forma právnické osoby), na jejíž členy jsou vztažena práva a povinnosti. Korporace je definována jako člensky

⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 231 s. ISBN 978- 80- 7357- 458- 1.

⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978- 80- 7380- 096- 3. S. 8.

organizovaný subjekt veřejné správy, kterému byla svěřena moc plnit veřejné úkoly samostatně.⁶ Korporace vykonávají svým vlastním jménem veřejnou správu, která jim byla svěřena. Správa jimi vykonávaná má povahu samosprávnou. Obvykle se dle působnosti korporace dělí na *územní* (obce, kraje), kdy je pro členství a činnost rozhodující vymezené území a *zájmové* (profesní komory), jejichž zřizování souvisí s výkonem určitého povolání. Podle tohoto členění se pak samospráva dělí na územní a zájmovou. Je nutno poznamenat, že stát je ve své podstatě také veřejnoprávní korporací, a to korporací územní. Nejde však o korporaci vykonávající samosprávu. Proto pokud se vyskytuje pojem veřejnoprávní korporace, rozumí se jím korporace mimo stát.

Mezi základní *znaky* korporace řadíme:⁷

- Je založena na členském principu, tedy osoby k ní přísluší na základě kritérií (např. místo pobytu, povolání aj.)
- Má právní subjektivitu, což znamená, že vystupuje jako právnická osoba, má práva a povinnosti a způsobilost k právním úkonům
- Zakládána zákonem a je jí svěřena vrchnostenská pravomoc, tj. pravomoc vykonávat vrchnostenské akty
- Do jisté míry nezávislá na správních úřadech, ale na straně druhé podléhá státnímu dozoru a kontrole soudní moci

2.1.1 Definice samosprávy

V odborné literatuře se můžeme setkat s nespočetným množstvím definic samosprávy. V jednotlivých pojetích je především kladen odlišný důraz na jednotlivé její složky. Setkáme se také s definicemi, které berou ohled na její hlavní formu, a to samosprávu územní. Význam

⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-7357-382-9. S. 238.

⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-7357-382-9.

také sehrává, zda se na samosprávu pohlíží z hlediska státovédného, či hlediska správního. Některé definice budou nyní uvedeny.

Nejširší pohled na samosprávu podává J. Pražák, který ji označuje jako „*správu vlastních záležitostí*“. J. Pražák je považován za teoretika správního práva a jeho názory jsou řazeny spíše mezi klasické. Dle jeho dalšího názoru je samospráva v technickém slova smyslu jako správa veřejná, z níž se vylučuje správa soukromých záležitostí a taková samospráva je pak prováděna veřejnoprávními korporacemi, které jsou na základě zákona pověřeny k výkonu určitých veřejných funkcí.⁸

J. Hoetzel nahlíží na samosprávu jak z pohledu právního, tak z pohledu politického. Z hlediska politického si samosprávu představuje jako „*organizační princip státní správy*“, kdy správu neobstarávají jen úředníci, ale i laická veřejnost. Veřejnost se tedy podílí na výkonu státní správy. Samospráva jako právní pojem znamená, že „*spravuje někdo jiný, než stát*“, tj. veřejnoprávní korporace, přitom relativně nezávisle na státu“.⁹

Z. Koudelka říká, že samospráva je „*konkurenčním správním subjektem*“ vůči jiným nositelům veřejné moci, tedy hlavně státu a tím podporuje dělbu státní moci. Zabraňuje soustředění moci v jediném mocenském centru a jejímu možnému zneužití. Samospráva je vykonávána subjekty odlišnými od státu, tedy veřejnoprávními korporacemi vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a vlastními prostředky. Samospráva zajišťuje pluralitu moci a tím zabezpečuje větší svobodu jedince.¹⁰

P. Průcha také rozlišuje samosprávu z pohledu politického a právního. Politickým pojmem rozumí formu realizace veřejné správy občany. Právním pojmem samosprávy znamená, že samospráva je vykonávána od státu odlišnými veřejnoprávními subjekty, tedy veřejnoprávními korporacemi, které disponují příslušným rozsahem veřejné moci.¹¹

⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-7357-382-9. S. 294.

⁹ HOETZEL, Jiří. *Československé správní právo: část všeobecná*. 2. vyd. Praha: Melantrich, 1937. 506 s. ISBN neuvedeno. S. 175.

¹⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5. S. 24.

¹¹ PRŮCHA, Petr. *Veřejná správa a samospráva*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2004. 241 s. ISBN 80-86775-03-8. S. 16.

V. Sládeček chápe samosprávu velmi obecně a jednoduše jako nezávislá „*správa vlastních záležitostí*“. Takto chápaná samospráva se vyznačuje existencí nějakého veřejného zájmu.¹²

V současné době se samospráva chápe spíše jako pojem právní, jímž se ve správním právu vyjadřuje skutečnost, že samosprávu vykonává jiný subjekt odlišný od státu. Dále je samospráva chápána z pohledu politického jako forma realizace veřejné správy občany.

Samospráva je právo uspořádávat veřejné záležitosti ve vlastním zájmu a na vlastní odpovědnost. Úkoly, které jsou samosprávě přiřazeny, je povinna plnit vlastními silami a z vlastních prostředků. Mezi orgány veřejné správy při výkonu samosprávy neexistují vztahy nadřízenosti a podřízenosti. Totéž neplatí ani mezi orgány samosprávy navzájem, ani mezi orgány samosprávy a orgány státní správy. Státní správa zákonem stanoveným způsobem dohlíží na správný výkon činnosti samosprávy. Platí tedy, že vykonavatel samosprávy je dozorován státním orgánem, ale není mu podřízen.¹³

2.1.2 Základní znaky samosprávy

Jak již bylo výše zmíněno, samospráva je vymezena velkým množstvím definic, které se liší v jejím pojetí a každá na samosprávu pohlíží jinak.

Mezi základní *charakteristické znaky*, definující samosprávu, patří:¹⁴

- Samospráva je chápána jako decentralizovaná státní správa, kdy je část výkonu veřejné správy přenechána orgánům mimo stát, tedy veřejnoprávním korporacím.
- Je principem fungování demokratického státu a s demokracií je úzce svázána. Je založena na pluralitě společenských a politických zájmů.

¹² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. Vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-7357-382-9. S. 294.

¹³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978-80-7380-096-3.

¹⁴ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-7357-382-9.

- Decentralizace je do jisté míry projevem subsidiarity, kdy jsou státní záležitosti svěřovány subjektům nižšího řádu
- Samosprávné orgány jsou relativně nezávislé na jiných státních orgánech, ale jejich činnost podléhá doзору státních orgánů. Tzn., že samospráva není absolutně odtržena od státu, není nekontrolovatelná.
- Veřejnoprávní korporace, vykonávající samosprávu, jsou samostatné právní subjekty, disponující vlastním majetkem. Mohou samostatně hospodařit, neboť mají vlastní příjmy a výdaje. Příjmy pocházejí především z členských příspěvků a vlastních aktivit.
- Je vykonávána vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a vlastními prostředky

Úkolem samosprávy je vykonávat přidělené veřejné úkoly, přičemž jejich obsah se mnohdy neliší od úkolů, které vykonává státní správa, resp. které by jinak státní správa plnila, pokud by nebyly svěřovány samosprávě. Dá se tedy říci, že rozdělování úkolů mezi samosprávu a státní správu probíhá zcela náhodně, odlišně stát od státu nebo dle nejrůznějších politických cílů a předpokladů.

Samospráva se vyznačuje také několika *základními prvky*:¹⁵

- Územím (obce, kraje) nebo lidskou činností (např. lékaři, stomatologové, auditoři aj.)
- Osobami podléhajícími samosprávě (obyvatelé obce, exekutoři aj.)
- Samosprávou jako právnickou osobou se soustavou svých samosprávných orgánů (např. obec se zastupitelstvem, Česká auditorská komora se Sněmem a Radou aj.)
- Hospodařením se svým majetkem a rozpočtem

¹⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s. ISBN 978- 80- 7201- 665- 5.

2.1.3 Dělení samosprávy

V odborné literatuře je samospráva dle působnosti dělena na dvě hlavní složky- samosprávu *územní* a samosprávu *zájmovou*. Odlišně ji dělí V. Sládeček, a to na územní, zájmovou a *ostatní*. Do zájmové samosprávy řadí pouze profesní komory, zatímco do samosprávy ostatní školskou a vysokoškolskou samosprávu.¹⁶ V bakalářské práci bude používáno rozdělení na územní a zájmovou samosprávu, tzn., že školská a vysokoškolská se bude rovněž řadit k samosprávě zájmové.

Územní samospráva je odvislá od územního členění státu. Podle Ústavy České republiky se stát dělí na obce, jako základní územní samosprávné celky a kraje, které jsou považovány za vyšší samosprávné celky. Samosprávné celky jsou společenství občanů, kteří mají právo sami vykonávat samosprávu, disponují vlastním majetkem a hospodaří s ním podle vlastního rozpočtu.¹⁷ Tyto samosprávné celky vykonávají samosprávu dle místní příslušnosti, tzn. na území vymezeném hranicemi. Příslušnost občanů k jednotlivým samosprávným celkům se posuzuje např. podle místa trvalého pobytu nebo místa narození.

Zájmová samospráva souvisí s výkonem určitého (svobodného) povolání, které je zpravidla vázáno na členství v příslušné veřejnoprávní korporaci. Dělí se na samosprávu profesní, reprezentovanou komorami s povinným a nepovinným členstvím a vysokoškolskou samosprávu. Vzhledem k tématu bakalářské práce bude profesní samosprávě věnován zbytek práce.

2.2 Zájmová samospráva

V odborných literaturách se můžeme setkat s pojmy *zájmová samospráva* i *samospráva profesní*. Samospráva profesní bývá vnímána jako užší pojem, zahrnující samosprávu profesních komor. Zájmová samospráva je pojem širší, neboť zahrnuje vedle profesních komor i samosprávu školskou a vysokoškolskou. V bakalářské práci bude používán pojem zájmová samospráva, i přesto, že se vysokoškolské samosprávě bude věnovat

¹⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987- 7357- 382- 9.

¹⁷ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo. Obecná část*. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 837 s. ISBN 978- 80- 7400- 049- 2.

pouze okrajově. Můžeme se také setkat s pojmem založeným na negativním vymezení, a to samospráva *neúzemní*.¹⁸

V současné době se samosprávou zájmovou rozumí především profesní komory neboli společenství tzv. svobodných povolání, jejichž činnost byla na našem území obnovena po roce 1989. Kořeny zájmové samosprávy sahají do první poloviny 19. století, ovšem tato forma samosprávy má základy již ve starověku (cechy, středověká sdružení řemeslníků).¹⁹ Vznik těchto zvláštních organizací, které sdružovaly obchodníky, živnostníky a příslušníky tzv. svobodných povolání byl spjat s rozvojem svobodného podnikání, občanské společnosti a také konkurence a procesů, jimiž společnost procházela v druhé polovině minulého století.²⁰

Zájmová samospráva byla vymezena jako jedna z částí veřejné správy, společně se samosprávou územní, od které se však liší několika specifickými znaky. Zájmová samospráva na rozdíl od územní, má pouze osobní základ a členství v ní není vázáno příslušenstvím k určitému územnímu samosprávnému celku. Členství v zájmové samosprávě nevzniká automaticky, ale je spojeno s jednáním osob, které mají zájem o členství a splňují určité předpoklady (především výkon svobodného povolání a členství v příslušné veřejnoprávní korporaci).

2.2.1 Znaký zájmové samosprávy

Zájmová samospráva byla definována jako samospráva spojená s výkonem určitého svobodného povolání a představuje sdružování občanů se stejnými zájmy a cíly nebo stejnou profesí. Samospráva má obecně stejný teoretický základ jak pro samosprávu územní, tak pro zájmovou. Ovšem je nezbytně nutné vymezit některé specifické znaky zájmové samosprávy, které ji odlišují od samosprávy územní.

¹⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s. ISBN 978- 80- 7201- 665- 5. S. 339.

¹⁹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987- 80- 7357- 382- 9.

²⁰ FIALA, Josef a Pavel MATES. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s. ISBN 80- 210- 0983- 7.

Čtyři základní znaky zájmové samosprávy podle Z. Koudelky: ²¹

1. *Zákonný základ jejího zřízení*- subjekty vykonávající veřejnou správu jsou zřízeny zákonem ve formě veřejnoprávních korporací. Výjimkou jsou soukromé vysoké školy, které jsou zřizovány na základě zákona soukromou iniciativou, nutný je souhlas státu.
2. *Právní základ*- subjekt vykonávající samosprávu má vždy právní subjektivitu. Vedle ní je také významnou složkou právního základu možnost regulovat svými předpisy subjekty podléhající zájmové samosprávě.
3. *Ekonomický základ*- každá zájmová samospráva disponuje vlastním majetkem a vlastním hospodařením.
4. *Osobní základ*- zájmová samospráva je vždy spjata s osobami, především fyzickými osobami. Některé osoby působí v zájmové samosprávě nezávisle na své vůli. Týká se to především těch, kteří se podílejí na realizaci svých zájmů (např. profesní samosprávné komory). Členem územní samosprávy se může stát každý občan, kdežto samospráva zájmová vyžaduje i další předpoklady, a to vzdělání, absolvování praxe a vykonání zvláštních profesních zkoušek. ²²

V. Sládeček doplňuje mezi základní znaky zájmové samosprávy *existenci dohledu* orgánů komory nad kvalitou a výkonem povolání, s čímž souvisí možnost kárného potrestání při nesprávném výkonu povolání, především za porušení právních popř. stavovských předpisů. V naprosté většině případů je členství v profesních organizacích povinné, tzn. zákonem nucené. V neposlední řadě se zájmová samospráva od územní liší v povinnosti členů korporací platit členské příspěvky, které tvoří jeden z hlavních zdrojů jejich příjmů. ²³

²¹ KOUDEKKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2008. 346 s. ISBN 978- 80-7201- 690- 7.

²² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80- 7357- 382- 9.

²³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80- 7357- 382- 9.

Zájmová samospráva je *reprezentována*:²⁴

1. Profesními komorami s povinným členstvím
2. Komorami s nepovinným členstvím
3. Vysokoškolskou samosprávou

2.2.2 Právní zakotvení

Zájmová samospráva má z ústavního hlediska velmi slabé zakotvení, neboť v zákoně č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky není vůbec zmíněna. Slabou ústavní oporu můžeme nalézt v úvodním prohlášení Listiny základních práv a svobod, kde je uznána „samosprávná tradice našich národů“. S ohledem na historické reálie je skutečností, že mezi samosprávné tradice našich národů patří nejen samospráva územní, ale i vysokoškolská a profesní, realizována profesními komorami.²⁵ Skutečností je, že řada právních institutů nemá vůbec žádné ústavní zakotvení, ale jsou upraveny pouze zákony. Nejinak je tomu i v případě zájmové samosprávy, kdy výkon určitého povolání je podmíněn zákonem, taktéž členství v komorách je vázáno zákonem a interními předpisy komor, tzv. stavovskými předpisy. Jelikož je zájmová samospráva v demokratickém státě stejně významná, jako samospráva územní, odpovídalo by jí taktéž pevnější ústavní zakotvení. Neústavní zakotvení zájmové samosprávy neznačí její bezvýznamnost či neústavnost.

Činnost jednotlivých profesních komor je upravena zákony. Neznamená to však, že pro zakládání a činnost komor existuje jeden zákon platný pro všechny komory v České republice. Jednotlivé komory mají vždy svůj zákon, který je upravuje. Můžeme se však setkat s případy, kdy zákon neupravuje pouze jednu komoru, ale i soubor více komor s podobným zaměřením (např. Zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře). Zákon vždy určuje pravidla zakládání, povinnost členství, základní orgány komory a způsob jejich ustavování.

²⁴ KOUDELKA, Zdeněk a Petra ADÁMKOVÁ. *Základy správního práva a veřejné správy II*. Brno: Nakladatelství STING, 2011. 139 s. ISBN 978- 80- 87482- 02- 5.

²⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2008. 346 s. ISBN 978- 80- 7201- 690- 7.

2.2.3 Dělení zájmové samosprávy

Zájmová samospráva je podle svého zaměření členěna na *profesní samosprávu* a *samosprávu vysokoškolskou*.

Profesní samosprávu reprezentují profesní komory s povinným členstvím a komory s nepovinným členstvím (hospodářské komory). Je spojena především s výkonem svobodného povolání. Profesní samosprávě bude podrobně věnován zbytek bakalářské práce.

Vysokoškolská samospráva, někdy nazývána samosprávou akademickou, je významnou součástí zájmové samosprávy. V některých literaturách bývá společně se školskou samosprávou řazena do samosprávy ostatní. Vysokoškolskou samosprávu zakotvuje Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Tento zákon se týká pouze veřejných vysokých škol, neboť vysokoškolská samospráva je plně realizována pouze na veřejných vysokých školách. V podobné uzpůsobené formě se s ní můžeme setkat na státních a soukromých vysokých školách.

Veřejná vysoká škola zřizována zákonem nemá charakter ryze samosprávného subjektu. Samosprávnou působnost vykonává jen v oblastech stanovených zákonem, např. vnitřní záležitosti, počet přijímaných uchazečů, podmínky pro přijetí ke studiu, tvorba studijních programů, řízení ke jmenování profesora aj. V ostatních oblastech podléhá státní správě, nemá povahu veřejnoprávní korporace. Dá se tedy říci, že veřejná škola je zčásti orgánem samosprávným, zčásti nesamosprávným.

Vznik vysokoškolské samosprávy má u nás základy již ve středověku. Započala na první české univerzitě v Praze, která byla založena v r. 1348 a první moravské univerzitě vzniklé v r. 1573 v Olomouci. První univerzity měly svůj právní základ (subjektivita a vlastní soudní pravomoc) i ekonomický základ (vlastní majetek) a podléhaly doзору církve.

Výkonu vysokoškolské samosprávy podléhají příslušníci akademické obce, tedy akademičtí pracovníci (profesoři, docenti, odborní asistenti, lektori, výzkumní a vývojoví pracovníci) a studenti. Akademická obec uskutečňuje svoji činnost prostřednictvím akademických orgánů, které si volí. Jde o samosprávné orgány, prostřednictvím nichž se realizuje vůle akademické obce.

Mezi akademické orgány patří:²⁶

- *Akademický senát*- je samosprávným zastupitelským orgánem veřejné vysoké školy.
- *Rektor*- stojí v čele vysoké školy. Rektora jmenuje a odvolává na návrh akademického senátu prezident republiky.
- *Děkan*- jmenován rektorem na návrh akademického senátu fakulty, stojí v čele fakulty.
- *Vědecká rada vysoké školy*- též nazývána umělecká nebo akademická (podle zaměření vysoké školy). Jedná se o významné představitele jednotlivých oborů, na jejichž výuku je vysoká škola zaměřena.
- *Disciplinární komise*- projednává disciplinární přestupky studentů veřejné vysoké školy

Právní postavení vysoké školy je charakterizováno tím, že se jedná o právnickou osobu s vlastní právní subjektivitou. Musí mít státní souhlas k vykonávání samosprávy. Stát na ni přenesl část veřejné moci (oprávnění udělovat akademické tituly a konat habilitační řízení). Vysoké školy rozlišujeme univerzitní a neuniverzitní. Univerzitní vysoká škola realizuje studium v magisterském nebo doktorském studijním programu, ale mohou být také bakalářské studijní programy. Neuniverzitní vysoká škola uskutečňuje především bakalářské studijní programy a nečlení se na fakulty. Typ vysoké školy musí být uveden v jejím statutu. Zákon o vysokých školách rozlišuje vysoké školy veřejné, soukromé a státní. Veřejná vysoká škola vlastní svůj majetek (věci, byty a nebytové prostory, práva a jiné majetkové hodnoty) a hospodaří podle rozpočtu, který sama sestavuje. K příjmům rozpočtu patří hlavně dotace ze státního rozpočtu.

Každá vysoká škola vydává své *vnitřní předpisy*, které nemají povahu právních předpisů a neměly by s nimi být v rozporu. Nabývají platnosti registrací u Ministerstva

²⁶ POLIÁN, Milan. *Organizace a činnosti veřejné správy*. Praha: PROSPEKTRUM, 2001. 342 s. ISBN 80-7175-089-0.

školy, mládeže a tělovýchovy na návrh rektora vysoké školy. Ministerstvo rozhodne o jejich registraci do 90 dnů od zahájení řízení. Do vnitřních předpisů řadíme zejména statut vysoké školy, volební a jednací řád akademického senátu, vnitřní mzdový předpis, jednací řád vědecké (umělecké) rady, řád výběrového řízení akademických pracovníků, studijní a zkušební řád, disciplinární řád pro studenty.²⁷ Vnitřní předpisy schvaluje akademický senát vysoké školy. Vnitřní předpisy fakult by vždy měly být v souladu s vnitřními předpisy vysoké školy.

3 Členění profesní samosprávy

Profesní samospráva spolu se samosprávou vysokých škol tvoří systém samosprávy zájmové. Je reprezentována profesními komorami s povinným členstvím a komorami s nepovinným členstvím (tzv. hospodářskými komorami). V profesní samosprávě se sdružují osoby vykonávající svobodné povolání nebo mající společné hospodářské zájmy.

3.1 Vznik a vývoj profesní samosprávy

Vznik hospodářských komor s nepovinným členstvím a profesních komor s povinným členstvím sahá na našem území hluboko do historie. Již od pradávna tvoří významnou složku veřejné správy a v dnešní době jsou předpokladem demokratického uspořádání našeho státu. Se vznikem zvláštních zájmových organizací, které sdružovaly obchodníky, živnostníky a vykonavatele svobodného povolání, je spjat rozvoj svobodného podnikání. Některé komory byly sloučeny s jinými nebo byly úplně zrušeny, některé byly znovuoobnoveny nebo vznikly zcela nově.

3.1.1 Profesních komory

Profesní komory navazují na tradici středověkých cechů, tedy sdružení řemeslníků. Vznik cechů má své počátky ve 13. - 15. století a souvisí se zakládáním feudálních měst, kdy vývoj a prohlubování řemesla vede k vytváření sdružení příslušníků určitého řemesla. Prvním

²⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Vysokoškolská samospráva* [online]. c2008. poslední revize 13. 8. 2009. [cit. 2012- 03- 05]. Dostupné z: <<http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/koudelka.pdf>>.

historicky doloženým cechem je „řád pražských krejčů“ založený v r. 1318. Znamenalo to tedy, že výkon určitého řemesla byl možný jen v rámci příslušného cechu, kdy cechy stanovovaly ceny výrobků a dohlížely na kvalitu činnosti a udělovaly pokuty za nesprávný výkon řemesla. Úpadek cechů nastává v 17. století, neboť omezovaly výkon svobodného povolání. Roku 1731 byl vydán generální cechovní patent, který omezil privilegia cechů, na něj navazovala generální cechovní artikule, která upravuje pravomoci cechů. V rakouských zemích byl r. 1859 vydán živnostenský řád, čímž cechy definitivně zanikly. Následně začaly vznikat nucené svazy živnostníků a obchodníků, které zastupovaly a podporovaly společné zájmy.²⁸

Na našem území začaly v 19. a 20. století vznikat skutečné stavovské komory a samosprávné korporace, jako např. obchodní a živnostenské komory, lékárnická grémia, advokátní komory, lékařské komory, stavovská organizace notářů, lékařská komora a inženýrská komora. Na rozdíl od cechů, které sdružovaly řemeslníky, komory utvářely společenství tzv. svobodných povolání. Sdružení osob vykonávající svobodné povolání sdružuje osoby, které podnikají na základě zvláštního právního předpisu, nikoliv podle živnostenského zákona.

Nejstarší úpravu představují *lékárnická grémia*, která byla zřízena gremiálními řády v letech 1831- 1841. Jejich úprava však byla příliš stará a nevyhovující. Sdružovala majitele, nájemce a správce lékáren.

Inženýrské komory byly zpočátku dobrovolnými sdruženími civilních techniků a báňských inženýrů, které se však v letech 1913- 1914 změnily na povinné stavovské organizace příslušníků těchto povolání.

Právním základem *lékařských komor* se stal zákon ustanovený v roce 1892. V té době však lékařské komory nezahrnovaly vojenské a úřední lékaře. Po vzniku Československa bylo nutné rozšířit působnost zákona i do oblasti Slovenka a Podkarpatské Rusi, kde lékařské

²⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987-80- 7357- 382- 9. S. 306.

komory nebyly zavedeny. Tento proces byl však zdlouhavý a nový zákon byl přijat až v roce 1929.²⁹

Po r. 1948 byl výkon zájmové samosprávy potlačen a svobodná povolání byla spravována v rámci státní správy. K obnovení zájmové samosprávy došlo až po Sametové revoluci v listopadu 1989, především však v letech 1990- 1992, kdy byly přijímány příslušné zákony. Prvními komorami, které vznikly zcela nově, byla Advokátní komora a Komora komerčních právníků. Později v demokratické České republice se však vyskytly snahy o znovupotlačení zájmové samosprávy a zavedení její kontroly státní správou. Zatím poslední snaha o omezení vlivu některých profesních komor se objevila v prosinci roku 2003, která však byla naštěstí neúspěšná. Jednalo se o zrušení povinného členství v České lékařské komoře.³⁰

3.1.2 Hospodářské komory

Se vznikem kapitalismu začaly vznikat *hospodářské komory* jako regionální útvary podnikatelů. První hospodářská komora byla zřízena roku 1650 v Marseille. Vznik hospodářských komor v Evropě významně podporoval Napoleon I. Na našem území začaly poprvé vznikat obchodní a živnostenské komory na základě zákona z roku 1850. Jednotlivé komory pak začaly postupně působit- 2 na Moravě (Brno, Olomouc), 1 ve Slezsku (Opava) a 5 v Čechách (České Budějovice, Cheb, Liberec, Praha a Plzeň). Podílely se zejména na projednávání hospodářských zákonů, vydávaly osvědčení o obchodních zvyklostech, zapisovaly známky a značky, podporovaly vznik odborných škol. Vnitřně se komory dělily na sekce- obchodní a živnostenská, v Chebu navíc hornická. Počátkem 20. století se pak začala utvářet živnostenská společenstva, obchodní grémia, okresní poradní sbory a okresní jednoty řemeslnictva.

Po vzniku Československa mohla být omezena autonomie komor, což se týkalo především německých komor. V r. 1919 byly z přímé působnosti Obchodní a živnostenské komory v Liberci vyňaty okresy, v nichž se převážně mluvilo česky, a nadále byly nově

²⁹ FIALA, Josef a Pavel MATES. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s. ISBN 80- 210- 0983- 7. S. 4.

³⁰ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987- 80- 7357- 382- 9.

spravovány Obchodní a živnostenskou ústřednou v Hradci Králové. Roku 1992 byla zřízena Ústředna československých obchodních a živnostenských komor, která sídlila v Praze. Změna působnosti komor nastala v r. 1938. Sídla komor v Liberci, Chebu a Opavě byla okupována Německem. Vznikla proto samostatná Obchodní a živnostenská komora v Hradci Králové. Neobsazené území chebské komory přešlo pod plzeňskou komoru a komora v Opavě pod komoru v Olomouci.³¹

V letech 1939- 1942 byla na území Sudet zabraném Němci zřízena Průmyslová a hospodářská komora Sudety, jejíž součástí byly Průmyslové a obchodní komory v Liberci, Chebu a Opavě a také nově vzniklé Řemeslnické komory v Liberci, Chebu a Šumperku. V těchto letech byla dobrovolnost členství změněna na povinné členství. V roce 1942 byly nařízením říšského generálního zmocněnce a ministra hospodářství veškeré komory zrušeny a nahrazeny jedinou Župní hospodářskou komorou Sudety, která zahrnovala oddělení pro průmysl, obchod, cizinecký ruch, řemeslo, veřejné zakázky, daně, finance, suroviny, pracovní nasazení aj. Rozpadem německého vlivu v Sudetech komora zanikla.

Činnost obchodních a živnostenských komor byla plně obnovena po r. 1945, úřadovna liberecké komory znovu vznikla v r. 1947 v Ústí nad Labem. V r. 1948 však došlo k opětovnému zrušení komor, neboť neměly v systému plánovaného hospodářství a absolutního státního vlastnictví uplatnění. Působnost komor v zahraničním obchodě byla přenesena na Československou obchodní komoru sídlící v Praze, která byla podřízena Ministerstvu zahraničního obchodu. Roku 1978 byl název změněn na Československou obchodní a průmyslovou komoru.³²

3.2 Profesní komory a jejich vymezení

Pojem *komora* pochází z latiny a byly jím označovány klenuté místnosti na středověkých panovnických dvorech, které sloužily k uchovávání soukromého jmění panovníka, a zároveň se v nich vykonávala správa tohoto jmění. Název byl později přenesen na úřady (komorní, komorníky), které vykonávaly správu majetku panovníka. V současné

³¹ BROKL, Lubomír. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80- 85850- 48- 6.

³² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s. ISBN 978- 80- 7201- 665- 5.

době je pojem používám pro složky parlamentu- horní a dolní komory a různé samosprávné sbory (hospodářské a profesní komory).³³

Povolání organizovaná v profesní samosprávě bývají někdy označována jako tzv. svobodná povolání. Projevem svobody je nezávislý výkon povolání bez přímého státního dozoru, tedy tato povolání nejsou živnostmi a nejsou vykonávána na základě živnostenského zákona. Skutečná svobodná povolání jsou tedy ta, která neupravuje žádný zákon (např. umělec na volné noze). Profesně organizovaná povolání se však řídí zákonem a mají svoje vlastní interní předpisy. Tudíž pojmenování svobodné povolání není v případě profesních komor namístě.

V čl. 27 Listiny základních práv a svobod je zakotvena možnost svobodného sdružování občanů, kteří provozují podnikatelskou činnost většinou na základě společného zájmu. Toto sdružování však nelze považovat za profesní samosprávu, neboť tyto osoby nevykonávají profese, které by jim byly státem svěřené. Činnost těchto forem sdružování občanů se řídí sdružovacím zákonem.³⁴ Sdružována jsou nejčastěji povolání s dlouholetou tradicí jako hasiči a kominíci. Obecně řečeno, v profesních sdruženích jsou sdružovány jednak profese, kterým zákon neuložil povinnost organizovat se v komorách a také ty, jejichž úzké zájmy nemůže komora vzhledem k svému širšímu záběru reprezentovat. Tato sdružení většinou používají označení „komora“, které je však zavádějící, neboť tato sdružení bývají registrována jako soukromé právnické osoby. Patří mezi ně např. Komora soudních znalců ČR nebo Komora geodetů a kartografů. Jejich snahou je změna na profesní komory zřizované zákonem, což se však zatím nepodařilo.

Komory byly označovány jako veřejnoprávní korporace (organizace), jejichž úkolem bylo prosazovat zájmy a požadavky členů a řešit některé záležitosti, zejména však dodržování zásad správného výkonu povolání. Všechny komory si samy volily své řídicí orgány, přijímaly organizační řády a interní předpisy, vykonávaly disciplinární pravomoc vůči svým členům. Dnešní pojetí se od pojetí v minulosti nijak zásadně neliší. Odchytku představuje

³³KOUDELKA, Zdeněk a Petra ADÁMKOVÁ. *Základy správního práva a veřejné správy II*. Brno: Nakladatelství STING, 2011. 139 s. ISBN 978- 80- 87482- 02- 5.

³⁴ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

zejména úprava členství, které není v současné době u všech komor povinné, jak tomu bylo dříve.

V dnešní době si pod pojmem komora můžeme představit instituci (právníckou osobu), která na základě zákona sdružuje fyzické nebo právnické osoby³⁵ za účelem zajištění výkonu určitého povolání. Hlavními úkoly komor je prosazování zájmů svých členů, zajišťování profesionálního výkonu daného povolání. Orgány komor úzce spolupracují s orgány státní správy, v určitém rozsahu i samy vykonávají jejich funkce, např. vybírají poplatky, vykonávají disciplinární pravomoc vůči svým členům, starají se o rozvoj jejich vzdělání, organizují zkoušky zájemců o danou profesi aj.

Komory jsou dle příslušných právních předpisů definovány jako samosprávné nepolitické stavovské organizace, resp. jako samosprávné stavovské organizace, které sdružují příslušníky daného povolání nebo podnikatele zapsané v seznamech vedených příslušnou profesní komorou. Cílem činnosti profesních komor je především dohled nad kvalitním výkonem povolání a dále obhajoba a ochrana profesních zájmů. Především proto, aby mohl být zajištěn účinný dohled nad výkonem povolání, bývá členství v komorách dáno povinně zákonem.

3.3 Hlavní znaky komor

Komory jsou charakterizovány řadou znaků. Pozornost v této části bude zaměřena především na *základní znaky*, které patří z hlediska fungování k nejdůležitějším (členství, orgány komor, disciplinární pravomoc komor a soudní ochrana práv členů komor).

3.3.1 Členství

Důležitou podmínkou k výkonu určitého povolání, které je vázáno zákonem, je členství v komoře. Jednotlivé právní předpisy stanovují podmínky, při jejichž naplnění se musí subjekt zapsat do rejstříků, které vedou příslušné komory. Zápis do příslušné komory je nezbytnou podmínkou k výkonu daného povolání. Společnými podmínkami pro výkon všech povolání je trestní bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům, většinou vysokoškolské

³⁵ §18 odst. 2, písm. a) zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

vzdělání, absolvování předepsané odborné praxe, složení profesních zkoušek a po naplnění všech výše uvedených podmínek složení slibu.

Dle jednotlivých právních předpisů může být *členství v komoře*.³⁶

- odmítnuto (např. v případě výkonu činnosti neslučitelné s příslušným povoláním)
- pozastaveno obligatorně (např. zákaz výkonu dané činnosti)
- pozastaveno fakultativně (např. bylo-li zahájeno řízení o způsobilosti k právním úkonům, a to až do právní moci rozhodnutí v této věci)
- vyškrtáno ze seznamu (např. v případě úmrtí člena komory, ztráty nebo omezení způsobilosti k právním úkonům či uložení disciplinárního opatření).

Odborné kvalifikační či profesní zkoušky jsou považovány za jednu z odlišností mezi komorami. Nutnost úspěšného absolvování zkoušky je v některých komorách zásadní, tedy členem se může stát pouze ten uchazeč, který zkoušku úspěšně složil. V jiných komorách není členství závislé na vykonané zkoušce. Mezi komory, které nevyžadují složení odborné zkoušky, řadíme Hospodářskou komoru ČR a Agrární komoru ČR. Jiné komory, které rovněž zkoušku nevyžadují, však zajišťují odbornost svých uchazečů především dosaženým vysokoškolským vzděláním (např. Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora nebo Komora veterinárních lékařů). U zbylých komor je složení zkoušky nutným předpokladem pro budoucí členství v komoře a tím i výkon daného povolání. Jako příklad můžeme uvést Komoru auditorů ČR, Komoru daňových poradců aj. Zkouška je určena k zjištění odborné úrovně uchazečů a členství v komoře a tím i zajištění kvalitních vykonavatelů příslušné profese.³⁷

³⁶ MALACH, A., J. ŠELEŠOVSKÝ a M. USTOHAL. *Samosprávné podnikatelské instituce*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 113 s. ISBN 80- 210- 2970- 6.

³⁷ FIALA, Josef a Pavel MATES. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s. ISBN 80- 210- 0983- 7.

3.3.2 Orgány komor

Podstatnou náležitostí jednotlivých předpisů o komorách jsou ustanovení o orgánech komor. Zákon určuje pouze základní orgány a vedle nich si mohou komory podle své vlastní potřeby vytvářet i další.

Zákon stanovuje *strukturu orgánů* komor většinou obvykle:³⁸

- *Nejvyšší orgán*- rozhoduje o nejdůležitějších otázkách týkajících se komory. Jedná se o shromáždění členů komory (buď všech, nebo jen delegátů). Tento orgán se označuje různě, např. valná hromada, shromáždění, sjezd delegátů nebo sněm.
- *Výkonné orgány*- téměř vždy jsou jimi představenstvo nebo též prezídium. Typickými výkonnými orgány v případě Agrární komory ČR a Hospodářské komory ČR jsou úřady. Některým komorám předpisy stanovují povinnost ustanovit také individuální orgány, které stojí v čele komory (např. předseda, místopředseda, prezident nebo viceprezident).
- *Kontrolní orgán*- v komorách jsou to především dozorčí komise nebo dozorčí rady, či revizní komise. Jejich úkoly se příliš neliší a vyplývají z jejich postavení.
- *Disciplinární orgány*- nejčastěji jsou jimi disciplinární komise, ev. kárné komise, kterým byla svěřena disciplinární pravomoc. Některé komory tyto orgány označují pojmy čestná rada nebo stavovský soud.
- *Zkušební komise*- setkáme se s nimi v komorách, jejichž předpokladem členství je vykonání odborné profesní zkoušky, nejsou však většinou považovány za orgány komory.

³⁸ MALACH, A., J. ŠELEŠOVSKÝ a M. USTOHAL. *Samosprávné podnikatelské instituce*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 113 s. ISBN 80- 210- 2970- 6.

3.3.3 Disciplinární pravomoc komor

Komory prostřednictvím výkonu disciplinární pravomoci zabezpečují profesionální úroveň a etiku výkonu povolání svých členů. Disciplinárním proviněním jsou označovány závažné a opětovné porušení povinností, které jsou komorou stanoveny. Za tato provinění náleží v každém případě písemné napomenutí či písemná důtka, peněžitá pokuta a vyškrtnutí ze seznamu na dobu až pěti let. Dle zákona ČNR č. 360/1992 Sb. může dojít i k úplnému odebrání autorizace.³⁹

Rozhodnutí o kárném (disciplinárním) opatření musí mít písemnou formu a obsahovat výrok, odůvodnění a poučení o opravném prostředku. Návrh k podání opravného prostředku má právo podat jednak ten, vůči němuž rozhodnutí směřuje, tak i orgán komory, z jehož podnětu bylo řízení zahájeno. O opravném prostředku může rozhodnout zásadně představenstvo jako výkonný orgán, které může přezkoumávané rozhodnutí buď zrušit, nebo potvrdit.

3.3.4 Soudní ochrana práv členů komor

Rozhodnutí komor lze v některých případech podrobit přezkoumání soudy, neboť se mohou výrazně dotknout práv občanů. K tomu slouží *institut správního soudnictví*, který je řazen do systému občanského soudního řádu. Osoby, které by shledaly zkrácení svých práv rozhodnutím orgánu veřejné správy, se mohou obrátit na soud. První oblast řízení se týká řízení o žalobách proti rozhodnutí orgánů, druhá oblast pak zahrnuje řízení o opravných prostředcích.⁴⁰

3.4 Profesní komory s povinným členstvím

Hlavním představitelem zájmové samosprávy jsou profesní komory s povinným členstvím. Dnes jsou profesní komory zákonem zřizované právnické osoby, které povinně sdružují osoby určitého povolání. Ne všechna povolání mají však svoji komoru. Ta povolání,

³⁹ FIALA, Josef a Pavel MATES. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s. ISBN 80- 210- 0983- 7.

⁴⁰ BROKL, Lubomír. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*. : Sociologické nakladatelství, 1997. 210 s. ISBN 80- 85850- 48- 6.

kteřá nejsou zřizována zákonem, komory nezakládají, ale mají právo zakládat dobrovolné profesní organizace- občanská sdružení. Tato sdružení však nejsou součástí zájmové samosprávy, i přesto, že se označují jako komory a sdružují příslušníky určitého povolání (např. Komora geodetů a kartografů či Profesní komora sociálních pracovníků).⁴¹ Komory jako právnické osoby zřizované zákonem se nezapisují do obchodního rejstříku, ale jsou evidovány v registru ekonomických subjektů Českým statistickým úřadem. Jedná se o veřejnoprávní korporace, které nejsou podřízeny státním orgánům a nejsou orgány státu. Těmto korporacím zákon určuje jejich působnost, právní poměry jejich členů (lékaři, auditoři, advokáti), příp. dalších osob (advokátní koncipienti či asistenti). Zákonem jsou též určeny hlavní orgány komor, avšak komora si může zřizovat i další orgány, které zákon neuvádí (pomocné orgány).

Na území České republiky působí v současné době 12 profesních komor s povinným členstvím, které sdružují osoby vykonávající povolání zřizovaná zákonem:

Se sídlem v *Olomouci*:

- Česká lékařská komora

Se sídlem v *Brně*:

- Exekutorská komora České republiky
- Komora daňových poradců České republiky
- Komora patentových zástupců České republiky
- Komora veterinárních lékařů České republiky

Se sídlem v *Praze*:

- Česká advokátní komora
- Česká komora architektů
- Komora auditorů České republiky
- Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě
- Notářská komora České republiky
- Česká lékárnická komora
- Česká stomatologická komora

⁴¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s. ISBN 978- 80- 7201- 665- 5.

Každá komora je upravena zvláštním zákonem, některý zákon však sdružuje i více komor s podobným zaměřením. Dle těchto platných zákonů se tedy povinně musí registrovat svobodná povolání lékařů, lékárníků a stomatologů⁴², veterinárních lékařů⁴³, auditorů⁴⁴, advokátů⁴⁵, daňových poradců⁴⁶, notářů⁴⁷, architektů a autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě⁴⁸, patentových zástupců⁴⁹, exekutorů⁵⁰.

Příloha č. 1 obsahuje loga jednotlivých profesních komor a hospodářských komor.

Všechny profesní komory se vyznačují svou *osobní, územní a věcnou působností*.⁵¹

3.4.1 Osobní působnost

Osobní působnost je vyznačována osobami, které komory sdružují. Jde o fyzické osoby samostatně výdělečně činné v činnostech, které stanovuje zákon. Každý, kdo chce vykonávat zákonem stanovené povolání, musí být členem komory. Z toho tedy vyplývá, že členství v profesních komorách je povinné. Členy profesních komor nemohou být právnické osoby, přesto však je možný výkon povolání skrze právnické osoby. Zanikne-li členství v komoře, znamená to automaticky zánik možnosti vykonávat danou profesi. Vedle řádného členství může být umožněno též dobrovolné *mimořádné* členství. Toto členství může mít oceňovací charakter a tito mimořádní členové se podílí na činnosti komory pouze hlasem poradním.

⁴² Zákon č. 111/2007 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře

⁴³ Zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů

⁴⁴ Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky

⁴⁵ Zákon č. 214/2011 Sb., o advokacii

⁴⁶ Zákon č. 281/2009 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců

⁴⁷ Notářský řád č. 554/2004 Sb.

⁴⁸ Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

⁴⁹ Zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích

⁵⁰ §109 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁵¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2008. 346 s. ISBN 978- 80-7201- 690- 7.

Osobní působnost v komoře může být též označována jako osobní působnost ve *stavovské organizaci*. Stav je charakterizován jako sociální skupina, která je vnitřně spjata právním postavením ve společnosti a tímto postavením je vymezena vůči ostatním společenským stavům. Každý, kdo splní zákonem stanovené podmínky, má právo vykonávat dané povolání. Naopak, kdo v průběhu doby přestane tato kritéria splňovat, musí zanechat výkonu povolání.

3.4.2 Územní působnost

Profesní komory působí v zásadě na území České republiky (Čech, Moravy a Slezska). Rozdílem jsou notářské komory, jejichž územní působnost je dána podle územních obvodů krajských soudů. Tyto krajské notářské komory jsou pak dále sdružovány v Notářské komoře ČR. Ojedinělostí je též Česká advokátní komora, již zákonem zřízená pobočka v Brně má územní působnost pro obvod krajských soudů v Brně a Ostravě.

Územní organizace profesních komor je dána počtem jejich členů. *Velké* komory, které čítají desítky tisíc členů, vytvářejí ze zákona územní orgány dobrovolně nebo povinně. *Střední* komory mající několik tisíc členů mohou vytvářet územní orgány dobrovolně na základě svých stavovských předpisů. *Malé* komory se stovkami členů nemají žádnou územní organizaci (např. Exekutorská komora).

Profesní komory mohou být v rámci Evropské unie sdružovány do mezinárodních profesních sdružení, které však nemají veřejnoprávní mocenský základ a nedisponují veřejnou mocí. Jedná se o zájmová sdružení, která mají poradní a iniciativní charakter.

3.4.3 Věcná působnost

Profesní komory vykonávají nad svými členy mocenská oprávnění, zejména vybírání poplatků a kárná pravomoc. Komora má právo ukládat sankce za porušení pravidel. Tato mocenská pravomoc je regulována zákonem. Proti rozhodnutí komory upírající osobě právo na výkon povolání má každý právo podat žádost na přezkum rozhodnutí u krajského soudu.

Státní správa má možnost zasahovat do působnosti profesní samosprávy pouze na základě zákona. Avšak státní orgán musí vždy respektovat správní autonomii komor. Do

věcné působnosti komor lze zařadit také vydávání vlastních předpisů profesních komor, tzv. stavovských předpisů.

3.5 Komory s nepovinným členstvím

Komory s nepovinným členstvím, též nazývané hospodářské komory, jsou zákonem zřizované právnické osoby, nemající veřejnomocenská oprávnění vůči svým členům, což značí možnost členství v komoře i právnickým osobám. Určitý člen tedy může být členem jako fyzická osoba- podnikatel a též jako ovládající osoba (jednatel, společník) právnické osoby- podnikatele, která je rovněž členem komory. Hospodářské komory jsou zapisovány do obchodního rejstříku i do registru ekonomických subjektů u Českého statistického úřadu. Zápisem do obchodního rejstříku získávají postavení podnikatele.

Jedná se o hospodářské komory, které na principu dobrovolnosti sdružují podnikatele. Princip dobrovolnosti znamená, že příslušnost k dané komoře není podmínkou výkonu určité profese. Stát z důvodu jejich nemalé významnosti a důležitosti upravuje jejich činnost a postavení zákonem.⁵²

Původně bylo v zákoně zakotveno povinné členství v těchto hospodářských komorách, ale po volbách v roce 1992 vláda Václava Klause prosadila nepovinné (dobrovolné) členství, které se uplatňuje od 1. května 1993.⁵³ Princip nepovinného (dobrovolného) členství předpokládá, že ten uchazeč, který se o členství v komoře zajímá, bude za člena komory přijat.

Hospodářské komory v České republice reprezentují:

- Hospodářská komora České republiky se sídlem v Praze
- Agrární komora České republiky se sídlem v Olomouci

⁵² Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

⁵³ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s. ISBN 978- 80- 7201- 665- 5.

Agrární komora byla založena r. 1993 za účelem podpory podnikání v oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví; Hospodářská komora založena r. 1993 především za účelem podpory podnikatelských aktivit v ostatních oblastech.

Obě výše zmíněné komory se ze zákona dělí na okresní komory, které dále mohou tvořit krajské komory a profesní společenstva. Okresní komora má na rozdíl od profesního společenstva právní subjektivitu a je zapisována do obchodního rejstříku. Hospodářská komora má 14 krajských komor a více než 80 společenstev v oblasti živnostenské. Agrární komora má 60 okresních komor a 24 společenstev⁵⁴ (zemědělská, potravinářská a lesnická). Komory dále mohou dobrovolně vytvářet sekce pro práci v jednotlivých oblastech, např. sekce pro dopravu, sekce pro legislativu a právo aj. Jediným stálým rozhodčím soudem zřízeným zákonem, který působí při Hospodářské i Agrární komoře, je *Rozhodčí soud*. Je to nezávislý orgán, který rozhoduje spory v oblasti majetkových nároků.

Jelikož jsou komory s nepovinným členstvím velmi významné pro hospodářství státu, jejich působnost je zakotvena přímo zákonem. Svou povahou však spíše odpovídají soukromoprávním sdružením podle zákona o sdružování a v politickém životě působí především jako nátlakové skupiny prosazující své zájmy (např. Svaz průmyslu a dopravy). Tyto komory jsou z hlediska organizace odlišné od komor, které vznikají jako organizace sdružující představitele určité profese a usilující o své postavení jako komory zřízené zákonem (např. Potravinářská komora České republiky, Komora soudních znalců aj.).⁵⁵

Hospodářská komora reprezentuje zájmy České republiky taktéž na mezinárodní úrovni. Společně s obdobnými komorami evropských států je sdružena v Asociaci evropských obchodních a průmyslových komor (Eurochambres); Evropské asociaci řemesel, malých a středních podniků a Evropském hospodářském a sociálním výboru. Taktéž mohou na soukromoprávním základě vznikat smíšená sdružení podnikatelů obchodujících s určitou zemí, např. Nizozemská obchodní komora v Praze, Česko- belgicko- lucemburská komora aj. Tyto subjekty však nejsou součástí zájmové samosprávy.

⁵⁴ Údaje platné v roce 2011. KOUDELKA, Zdeněk a Petra ADÁMKOVÁ. *Základy správního práva a veřejné správy II*. Brno: Nakladatelství STING, 2011. 139 s. ISBN 978- 80- 87482- 02- 5.

⁵⁵ MALACH, A., J. ŠELEŠOVSKÝ a M. USTOHAL. *Samosprávné podnikatelské instituce*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 113 s. ISBN 80- 210- 2970- 6.

4 Srovnání činnosti jednotlivých profesních komor

V poslední kapitole bakalářské práce bude nastíněna činnost jednotlivých profesních komor a komor s nepovinným členstvím. Pozornost bude věnována otázce povinného a nepovinného členství, organizačnímu uspořádání komor a stavovským předpisům, které komory vydávají. V závěru kapitoly bude celá problematika shrnuta na Komoře auditorů České republiky, jako zástupci profesních komor s povinným členstvím a Agrární komoře České republiky, která představuje komory s nepovinným členstvím.

4.1 Činnost jednotlivých komor

Jednotlivé komory zastupující profesní samosprávu mají vymezeny cíle své činnosti různým způsobem, mnohdy až v návaznosti na vymezení činnosti jejich orgánů. V souladu se smyslem a existencí zájmové samosprávy jde především o dohled nad profesně, právně i eticky kvalitním a nezávadným výkonem povolání a ochranu a obhajobu profesních zájmů. Komory tedy dbají na to, aby jejich členové vykonávali povolání odborně, v souladu s etikou a způsobem, jež stanovuje zákon.

4.1.1 Působnost komor s povinným členstvím

Působnost profesních komor je vždy stanovena zákonem. Některé znaky jsou obecně shodné pro působnost všech komor. Avšak v některých specifických znacích se působnost komor liší.

Mezi *obecné znaky* shodné pro působnost všech komor řadíme: ⁵⁶

- Dbají o odborný výkon profese svých členů, v souladu s etikou a způsobem, který stanovuje zákon a řády jednotlivých komor

⁵⁶ FIALA, Josef a Pavel MATES. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s. ISBN 80- 210- 0983- 7.

- Zaručují odbornou způsobilost svých členů a splnění podmínek potřebných k výkonu dané profese
- Posuzují a hájí práva a zájmy svých členů
- Chrání profesní čest svých členů
- Povinně vedou seznam svých členů, který musí být veřejně přístupný
- Řeší stížnosti na výkon povolání svých členů (neodbornost, nesoulad s etikou nebo zákony)
- V rozsahu stanoveném zákonem uplatňují disciplinární pravomoc a ukládají sankce
- Vydávají osvědčení a potřebná potvrzení
- Od svých členů vyžadují doklady spojené s výkonem profese
- Rozhodují o členství či nečlenství v komorách a jeho pozastavení
- Provádí specializační zkoušky nutné k naplnění odborné způsobilosti svých členů
- Pro své členy zajišťují a podporují odborné vzdělávání, šíří odborné informace směrem k veřejnosti
- Vydávají své vnitřní statutární předpisy
- Rozvíjejí spolupráci s nejrůznějšími zahraničními institucemi, především v rámci Evropské unie

Výše zmíněné znaky působnosti profesních komor jsou znaky obecnými a společnými pro všechny komory. Avšak komory se od sebe odlišují *specifickými znaky působnosti*, které budou níže uvedeny.

Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora a Česká lékárnická komora jsou dle zákona⁵⁷ ve své působnosti dále oprávněny:

- Spolupodílet se na tvorbě sazebníků pro lékařské úkony a ostatní služby poskytované lékárnami, na tvorbě cen léků a léčivých přípravků
- Účastní se výběrových řízení při obsazování volných vedoucích míst ve zdravotnictví
- Stanovují podmínky pro výkon soukromé praxe a výkon funkce odborných zástupců, primářů a vedoucích lékařů v nestátních zdravotnických zařízeních.
- Vydávají osvědčení o splnění podmínek výkonu soukromé praxe
- Pro členy komor vydávají závazná stanoviska vyjadřující se k odborným problémům poskytování zdravotní péče a ve zdravotnickém výzkumu

Působnost *České veterinární komory* dle zákona⁵⁸ dále zahrnuje:

- Stanovování podmínek pro výkon veterinární léčebné a preventivní činnosti
- Účast při výběrových řízeních pro obsazování vedoucích míst ve státní veterinární správě
- Jednání při tvorbě sazebníků veterinárních úkonů
- Posuzování a navrhování opatření v oblasti vzdělávání a výchovy na školách s veterinárním zaměřením

⁵⁷ Zákon č. 111/2007 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře

⁵⁸ Zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky

Specifické znaky působnosti *České komory architektů a České komory autorizovaných inženýrů a architektů činných ve výstavbě* jsou dle zákona⁵⁹:

- Péče o stavební kulturu prostředí a jeho utváření
- Spoluúčast na ochraně veřejných zájmů v oblasti výstavby, architektury a územního plánování
- Udělování, pozastavování nebo odmítání autorizace, která je pro výkon tohoto povolání nezbytná
- Vedení seznamů autorizovaných osob a péče o vysokou úroveň výkonu činnosti těchto osob
- Vydávání ceníků a honorářských řádů
- Spolupráce s podnikatelskými a obchodními institucemi, taktéž s obdobnými zahraničními institucemi
- Podpora sociálních zájmů autorizovaných osob a hájení jejich stavovských zájmů
- Spolupráce s vypisovateli výběrových řízení a soutěží, posuzování soutěžních podmínek a dohled nad neregulérností soutěží a výběrových řízení
- Spoluúčast na pojišťování autorizovaných osob, které komora sdružuje

Další specifické znaky *Komory auditorů*⁶⁰ jsou:

- Zajišťuje teoretickou a praktickou vzdělávací přípravu směřující k dosažení kvalifikace auditorů

⁵⁹ Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

⁶⁰ Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky

- Organizují speciální zkoušky a vydávají zvláštní osvědčení, které umožňuje výkon auditorské činnosti ve vybraných odvětvích
- Eviduje členy komory a jejich asistenty, které dále zveřejňuje
- Vydává zkušební řády pro odborné zkoušky a jmenuje členy zkušební komise z řad odborníků ekonomické praxe
- V souladu s obecně závaznými právními předpisy a mezinárodními standardy vydává auditorské směrnice

Komora daňových poradců je dle zákona⁶¹ dále oprávněna:

- Vydávat zkušební řád po dohodě s Ministerstvem financí
- Do 30 dnů od vyžádání správce daně musí navrhnout daňového poradce, který bude ustanoven jako zástupce pro správu daní

V zákoně⁶² o *Notářské komoře* jsou jako odlišnosti v působnosti komory uvedeny:

- Existující závěti elektronicky eviduje v Centrální evidenci závětí, kterou vede, spravuje a organizuje
- Vede Rejstřík zástav, ve kterém jsou zaznamenávány všechny existující zástavní smlouvy k nemovitostem

Každá profesní komora s povinným členstvím tedy ze zákona sdružuje osoby, které vykonávají výše uvedená povolání. V jejich činnosti shledáme jak obecné znaky týkající se všech komor, tak i specifické znaky, jimiž se komory od sebe liší.

⁶¹ Zákon č. 281/2009 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky

⁶² Zákon č. 554/2004 Sb., notářský řád

4.1.2 Působnost hospodářských komor

Jak již bylo zmíněno, představiteli hospodářských komor v České republice jsou Hospodářská komora a Agrární komora. Hlavním cílem hospodářských komor je vytvářet příhodné podmínky pro podnikatelské aktivity a tím podporovat rozvoj podnikání v České republice a celkovou ekonomickou stabilitu státu.

Agrární komora byla založena za účelem podpory podnikání v oblasti zemědělství, lesnictví a potravinářství; Hospodářská komora podporuje podnikání ve všech ostatních oblastech. Činnost komor je upravena společným zákonem, platným pro obě komory.

Hospodářská komora i Agrární komora dle zákona⁶³ v rámci své působnosti především:

- Propagují a šíří informace o podnikatelské činnosti svých členů na základě jejich souhlasu
- Pro své členy poskytují poradenské a konzultační služby, které se týkají podnikatelské činnosti
- Vydávají odborná stanoviska a vyjádření
- Dbají na odborný výkon povolání svých členů v souladu s obecně závaznými právními předpisy
- Spolupracují s orgány státní správy a místní samosprávy a organizují vzdělávací činnost, profesní vzdělávání a rekvalifikační činnost
- Navazují styky s komorami obdobného charakteru především na mezinárodní úrovni, zajišťují styk se zahraničím především v rámci Evropské unie
- Zřizují instituce sloužící k podpoře rozvoje podnikání

⁶³ Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

- Podílejí se na odborné přípravě k výkonu povolání a podporují školská zařízení zřízená k tomuto účelu
- Vykonávají vlastní hospodářskou činnost k podpoře řádného plnění svých úkolů
- Zřizují stálé smírčí komise, které předcházejí vzniku obchodních sporů mezi svými členy
- Informují o ekonomickém vývoji, hospodářských podmínkách a právních předpisech týkajících se podnikání
- Na základě dohod spolupracují s podnikatelskými svazy, zaměstnavatelskými svazy a podobnými institucemi
- Vystavují potřebná osvědčení důležitá v právních vztazích, vznikajících v mezinárodním obchodě

4.2 Členství

Členství v komorách profesní samosprávy je buď *povinné* (nucené, řádné, zákonné) nebo *nepovinné* (dobrovolné). Členství ve většině komor v České republice je povinné, dané zákonem. Povinnost členství tak umožňuje přesný a účinný dohled nad odborným výkonem povolání v souladu s etikou a platnými právními předpisy.

Členství v komoře může být vedle povinného a nepovinného též *mimořádné*, se kterým se setkáme u České komory architektů. O členství v komoře se mohou ucházet i ti, kteří nesplňují podmínky stanovené zákonem, ale chtějí být členy na základě svého zájmu. Tito mimořádní členové se na činnosti komory podílí pouze svým poradním hlasem.

4.2.1 Povinné členství

Pro výkon svobodného povolání advokáta, stomatologa, lékaře, lékárníka, patentového zástupce, veterinárního lékaře, architekta, auditora, autorizovaného inženýra a technika

činného ve výstavbě, exekutora, daňového poradce a notáře je zákonem dané povinné členství v příslušné komoře.

Členství v profesní korporaci nevniká automaticky, jako je tomu u územní samosprávy, ale musí být prokazatelná vůle jedince stát se členem komory. Vzniku členství v komoře předchází akt, kdy uchazeč žádá o udělení členství a též musí splnit podmínky, které stanovuje zákon jednotlivých komor. Jestliže člen v průběhu výkonu povolání přestane splňovat alespoň jednu ze zákonných podmínek, musí zanechat výkonu povolání. Nezbytnou nutností k výkonu daného povolání je zápis člena komory do seznamu či registru členů, který každá komora vede. Tento seznam by měl být veřejně přístupný všem členům komory (např. prostřednictvím internetových stránek).

Pro získání členství v profesní komoře je uchazeč povinen splnit následující *podmínky*⁶⁴:

- Plná způsobilost k právním úkonům
- Trestní bezúhonnost
- Dosažení vysokoškolského vzdělání
- Vykonání předepsané praxe
- Úspěšné absolvování odborné (kvalifikační, profesní) zkoušky
- Složení slibu (následuje po slnění všech výše uvedených podmínek)

Členství v komorách může být za určitých, zákonem stanovených podmínek, *zamítnuto* (např. pokud žadatel vykonává povolání, které je neslučitelné s daným povoláním). Členství může být též *pozastaveno obligatorně* (např. při zákazu výkonu dané činnosti) či *pozastaveno fakultativně* (např. je-li zahájeno řízení o omezení nebo zbavení způsobilosti

⁶⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s. ISBN 978- 80- 7201- 665- 5.

k právním úkonům).⁶⁵ Komora vyškrtne svého člena ze seznamu, jestliže zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého, bylo mu disciplinárním řízením uloženo vyškrtnutí ze seznamu, sám o to písemně požádal, byl zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin související s výkonem daného povolání.

V povinnosti absolvovat odborné (profesní či kvalifikační) zkoušky můžeme v jednotlivých komorách shledat odlišnosti. Úspěšně složená odborná zkouška je důkazem určité odbornosti, která je pro výkon povolání nepostradatelná. Průběh a obsah odborné zkoušky je většinou v kompetenci samotné komory. Zákonem daná je pouze povinnost komory zkoušku uskutečnit a složit zkušební komisi. Pokud se tedy zaměříme na povinnost uchazeče vykonat odbornou zkoušku, jakožto jedno z kritérií úspěšného vzniku členství, můžeme najít odchylky. Členem některých komor se může stát pouze ten, kdo úspěšně vykoná zkoušku, členství v některých komorách zkoušku nevyžaduje. Mezi komory, jež nevyžadují odbornou zkoušku, patří Česká lékařská komora, Česká stomatologická komora, Česká lékárnická komora a Komora veterinárních lékařů. Odbornou způsobilost svých členů dokazují především jejich dosaženým vysokoškolským vzděláním, které je požadováno.

U dalších komor je požadavek složení zkoušky nezbytným aspektem ke vzniku členství v příslušné komoře a tím i výkonu daného povolání. Příkladem je Komora daňových poradců České republiky a Komora auditorů České republiky. Zkouška je určena ke zjištění odborné způsobilosti uchazečů, čímž zajistí záruku kvalitního výkonu povolání. Přípustná je i možnost uznání jiné, již vykonané zkoušky, která je stejně náročná a patřičně odborná. Jako příklad lze uvést Českou advokátní komoru. Na druhé straně se můžeme setkat s komorami, u nichž je vykonání odborné zkoušky pouze jakýmsi předstupněm k získání požadovaného oprávnění (Česká komora architektů či Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě). U těchto komor je vykonání zkoušky požadavkem pro následné získání autorizace, která je pro výkon povolání nezbytná.

S povinným členstvím je spojena povinnost členů korporace pravidelně platit členské příspěvky, jež jsou hlavním zdrojem příjmů všech komor a jsou určeny na její provoz.

⁶⁵ FIALA, Josef a Pavel MATES. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s. ISBN 80- 210- 0983- 7.

Členský příspěvek se platí ve většině případů na roční období. Jeho výše je pevně dána, v některých případech lze uplatnit snížené sazby členského příspěvku (finanční tíseň, finanční nouze, při pozastavení činnosti na vlastní žádost, pro muže starší 65 let a ženy starší 60 let, v případě plného invalidního důchodu či řádné mateřské dovolené).

Některé příklady řádné výše ročního členského příspěvku platné pro rok 2012:⁶⁶

- Česká lékařská komora- 470 Kč - 10 000 Kč (dle kategorie lékařů)
- Komora veterinárních lékařů- 100 Kč- 3850 Kč (dle osvědčení)
- Česká advokátní komora- 8000 Kč
- Česká komora architektů- 6000 Kč
- Komora auditorů- 2900 Kč (auditoři), 15 000 Kč (auditorské společnosti)
- Komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě- 3000 Kč
- Česká lékárnická komora- 3000 Kč
- Komora daňových poradců- 4000 Kč
- Komora patentových zástupců- 6600 Kč

V případě Notářské komory je výše členského příspěvku údaj tajný, tudíž nezjistitelný.

4.2.2 Nepovinné členství

Nepovinné, též dobrovolné členství je uplatňováno u komor hospodářského typu. Zástupci těchto komor jsou Hospodářská komora České republiky a Agrární komora České republiky. Dříve bylo zákonem z roku 1992 stanoveno členství jako povinné, které bylo však 1. května 1993 zrušeno a dodnes je členství nepovinné, čili dobrovolné.

Členem Hospodářské komory se může stát fyzická nebo právnická osoba, která má bydliště či sídlo na území České republiky, provozuje podnikání s výjimkou činnosti v oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví a není organizována v jiné profesní organizaci (profesní komora s povinným členstvím). Členem Agrární komory se mohou stát fyzické nebo právnické osoby, které mají bydliště či sídlo na území České republiky, nejsou členy

⁶⁶ Údaje platné pro rok 2012 dostupné na oficiálních internetových stránkách jednotlivých profesních komor

Hospodářské komory, vykonávají podnikatelskou činnost v oblasti potravinářství, zemědělství a lesnictví a nejsou organizovány v jiných profesních organizacích.⁶⁷

Celková dobrovolná organizovanost podnikatelů v Hospodářské komoře a Agrární komoře je asi kolem 1% z celkového počtu všech podnikatelů. Hospodářská komora České republiky celkem sdružuje téměř 14 000 fyzických i právnických osob v 66 regionálních organizacích a 83 oborových asociacích. V regionální části je Hospodářská komora konkrétně tvořena 14 krajskými komorami, 2 regionálními a 49 okresními komorami. Oborová část, též profesní unie Hospodářské komory, je tvořena 7 organizacemi z oblasti Obchodu a cestovního ruchu; 17 organizacemi z Průmyslu a obchodu; celkem 29 asociacemi pro Služby v podnikání a 30 společenstvy pro Stavebnictví, technická zařízení a technická řemesla. Struktura komorové sítě Hospodářské komory České republiky viz Obr. 4.2.2.⁶⁸

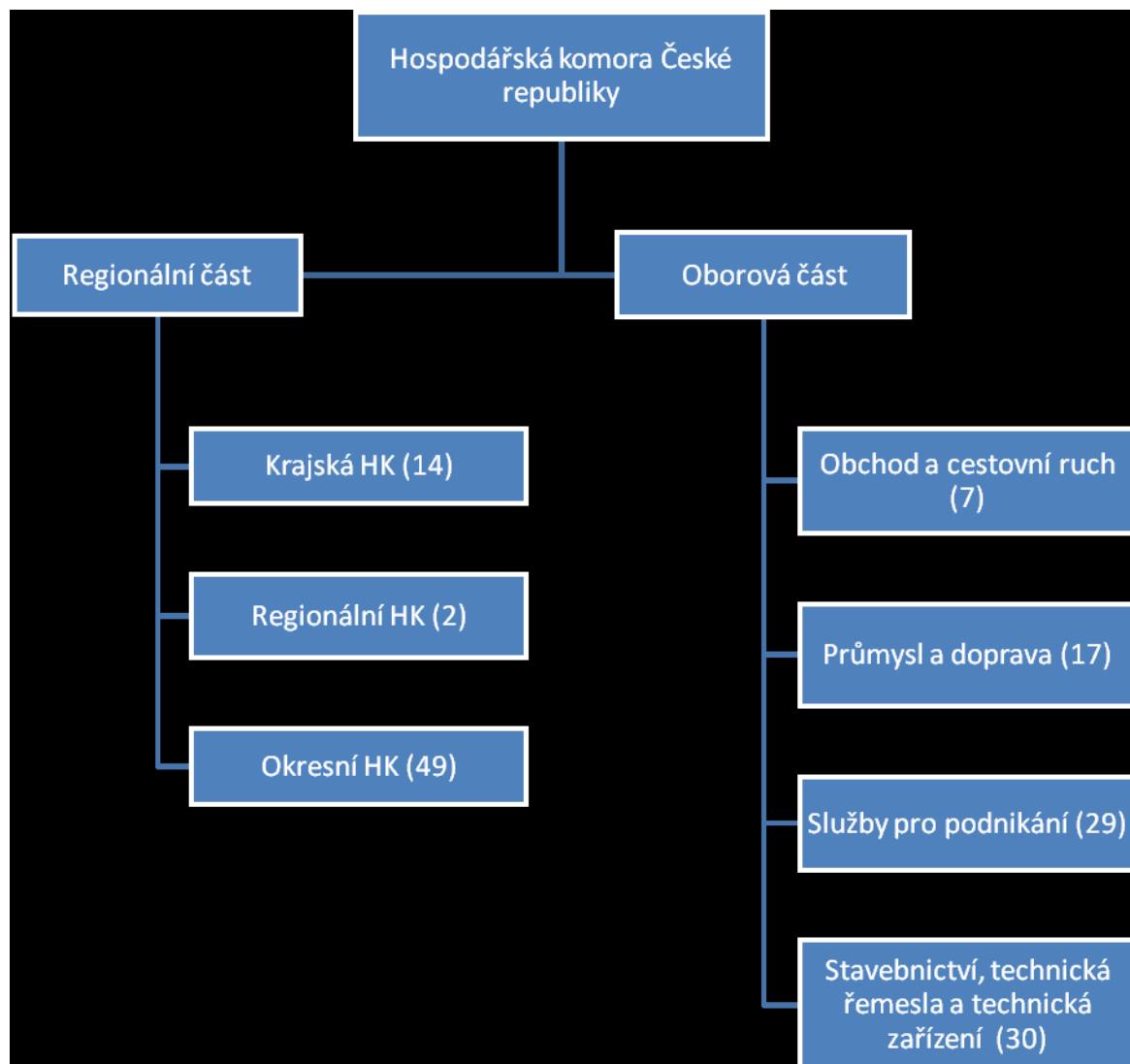
Agrární komora České republiky je tvořena okresními a krajskými Agrárními komorami a společenstvy. Krajských komor v České republice je celkem 13 (hlavní město Praha nemá svoji krajskou Agrární komoru), okresních komor 59. Při Agrární komoře působí také nejrůznější společenstva *zájmová* (např. Sdružení podnikatelů v lesním hospodářství při Agrární komoře České republiky, Potravinářská komora České republiky), společenstva *z oblasti rostlinné výroby* (např. Ovocnářská unie České republiky, Svaz pěstitelů chmele České republiky, Svaz vinařů České republiky, Zelinářská unie Čech a Moravy aj.) či *z oblasti živočišné výroby* (např. Asociace svazu chovatelů koní, Český svaz včelařů, Rybářské sdružení aj.).⁶⁹

⁶⁷ §5 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

⁶⁸ Struktura komorové sítě Hospodářské komory České republiky [online]. c2009. [cit. 2012- 04- 10]. Dostupné z < <http://www.komora.cz/hospodarska-komora-ceske-republiky/o-nas-5/hospodarska-komora-ceske-republiky-hk-cr/struktura-komorove-site-hk-cr/struktura-komorove-site.aspx>>

⁶⁹ Okresní, krajské Agrární komory a Společenstva Agrární komory České republiky. c2010- 2011. [cit. 2012- 04-10]. Dostupné z: <http://www.agrocr.cz/okresni-ak.php>.

Obr. 4.1. Struktura komorové sítě Hospodářské komory České republiky

Zdroj: oficiální internetové stránky Hospodářské komory České republiky. Dle vlastní úpravy.

4.3 Stavovské předpisy

Stavovské předpisy jsou v zákonech, které upravují korporace zájmové samosprávy, označovány různě. Můžeme se setkat s pojmenováním profesní předpisy (u Komory auditorů), vnitřní předpisy či předpisy komorové. Ať už je předpis označen jakkoliv, znamená

totéž. Prostřednictvím stavovských předpisů jsou v komoře upravovány vnitřní záležitosti, zejména pak činnost orgánů komory, organizační řád, volební řád a kárný řád.⁷⁰

Komory s povinným členstvím, tj. komory profesní samosprávy, vydávají vlastní předpisy, tzv. stavovské předpisy. Tyto předpisy obsahují závazné normy, které jsou svou povahou vynutitelné. Předpisy mají charakter právního předpisu a jsou závazné pro všechny osoby, které jsou podrobeny působnosti komory a vykonávají příslušné, zákonem stanovené profese. Tyto předpisy mají podobu s obecně závaznými vyhláškami územní samosprávy. V předpisech nalezneme základní prvek právního předpisu, tedy *obecnou závaznost*, která se váže na profesní činnost, nikoliv na území jako u státu či územní samosprávy. Stavovské předpisy se tedy netýkají osob nacházejících se na určitém území, ale osob vykonávajících určité povolání. Mohou jim být rovněž podrobeny i jiné osoby, jako např. advokátní či notářští koncipienti, či auditorští asistenti, kteří nejsou členy komory.

Stavovské předpisy lze dle Z. Koudelky rozdělit do *tří skupin*:⁷¹

- Stavovské předpisy *neukládající povinnost*- řeší hlavně organizační záležitosti komory a přiznávají práva (např. podmínky sociálních dávek a půjček pro členy z rozpočtu komory)
- Stavovské předpisy *ukládající povinnost pouze členům*- upravuje otázku výše a splatnosti členských příspěvků na činnost komory a organizace povinného pojištění členů komory. Tyto předpisy musí mít oporu v zákonech, příkladem je etický kodex advokáta, kde je uvedena řada povinností, které nejsou upraveny přímo zákonem. Upravují též oblast, která s výkonem povolání přímo nesouvisí, ale má vliv na ochranu důvěry dané profesní komory.
- Stavovské předpisy *ukládající povinnost nečlenům*- např. výše poplatku za vykonání profesní zkoušky, podmínky profesní přípravy před vykonáním zkoušky apod. U stavovských předpisů tohoto charakteru je nutný nejpřísnější přístup pro posouzení

⁷⁰ MALACH, A., J. ŠELEŠOVSKÝ a M. USTOHAL. *Samosprávné podnikatelské instituce*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 113 s. ISBN 80- 210- 2970- 6.

⁷¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2008. 346 s. ISBN 978- 80- 7201- 690- 7.

jejich ústavnosti. Mohou zde být uloženy pouze povinnosti zakotvené v zákoně, neboť tyto předpisy jsou směřovány k nečlenům komor, kteří nemají právo účastnit se na samosprávě komor.

Všechny uvedené druhy stavovských předpisů podléhají státnímu doзору prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti a soudu. Každý stavovský předpis musí komora předložit do 30 dnů po přijetí Ministerstvu spravedlnosti. Pokud ministr posoudí předpis jako protizákonný, může do dvou měsíců od jeho přijetí podat žalobu k Městskému soudu v Praze na jeho zrušení. Otázkou zůstává, který soud je oprávněn rozhodovat ve sporech mezi státem a profesní komorou, jako vykonavatelem veřejné správy. Vzhledem k povaze věci by to měly být krajské soudy příslušné k obvodu, v němž má komora své sídlo. Tato příslušnost soudů však není bohužel určena ani obecným zákonem (soudní řád správní), ani zvláštním zákonem. Soudní řád správní upravuje pouze žaloby státu proti územní samosprávě, nikoli samosprávě zájmové.⁷²

Stavovské předpisy nemohou svou povahou zasahovat do vnějších právních vztahů. Nemohou tedy zavazovat fyzické ani právnické osoby, jako je tomu u předpisů právních. Svými účinky působí pouze na členy konkrétní profesní korporace (např. auditoři, exekutoři, stomatologové aj.). Některé předpisy mohou působit rovněž externě, např. zkušební řád při vykonávání odborných zkoušek. Jejich porušení lze kárně trestat a následně ukládat sankce za jejich porušení.

Úprava stavovských předpisů je výslovně zakotvena pouze v zákoně č. 214/2011 Sb., o advokacii. Rovněž je o nich zmíněno v zákoně č. 120/2001 Sb., exekuční řád nebo v novelizovaném zákoně č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů. Nejpropracovanější legislativní úpravu mají stavovské předpisy České advokátní komory, kterým jsou podrobeni nejen advokáti (členové komory), ale i advokátní koncipienti (nejsou členy komory).

Stejně jako profesní komory, tak i hospodářské komory vydávají své předpisy, jež jsou závazné pro členy komory. Nejedná se však o předpisy, které mají charakter právních předpisů, neboť neobsahují základní prvek- obecnou závaznost. Jedná se pouze o vnitřní

⁷² KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. Praha: Linde Praha, 2008. 346 s. ISBN 978- 80- 7201- 690- 7.

předpisy komor obsahující úpravy statutu komory, příspěvkového řádu a volebního řádu komory. Příslušníci profese se mohou osobní působností předpisů vyhnout tím, že do komory vůbec nevstoupí. Předpis musí být do 15 dnů od jeho schválení komorou předložen vládě, která může do 30 dnů rozhodnout o jeho odmítnutí z důvodu rozporu s právním řádem. V případě odmítnutí, musí komora do 45 dnů sjednat nápravu. Pokud tak neučiní, předloží vláda předpisy ke zrušení Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.⁷³

V příloze č. 2 je uveden vzorový Stavovský předpis České lékařské komory č. 21 Veřejný seznam členů a hostujících osob.

4.4 Organizační struktura komor

Organizační uspořádání profesních komor, struktura orgánů a jejich složení se u jednotlivých komor v detailech liší, avšak můžeme shledat určité podobnosti a společné rysy. Zákonem stanovené orgány se u komor v zásadě nemění, svými vnitřními předpisy si ale komory mohou ustanovit i další orgány.

Struktura zákonem stanovených orgánů profesních a hospodářských komor byla blíže popsána v kapitole 3.3.2. Mezi tyto orgány řadíme:

- *Nejvyšší orgán*- valná hromada, shromáždění, sjezd delegátů, sněm (různá označení)
- *Výkonné orgány*- představenstvo, prezídium, úřady. Individuální orgány- prezident, viceprezident, předseda, místopředseda
- *Kontrolní orgán*- dozorčí komise, dozorčí rada, revizní komise, kontrolní rada
- *Disciplinární orgán*- disciplinární komise, kárné komise, čestná rada, stavovský soud (různá označení)
- *Zkušební orgán*- zkušební komise

⁷³ KOUDELKA, Zdeněk a Petra ADÁMKOVÁ. *Základy správního práva a veřejné správy II*. Brno: Nakladatelství STING, 2011. 139 s. ISBN 978- 80- 87482- 02- 5.

Při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky působí i specifický orgán- Rozhodčí soud Hospodářské komory České republiky a Agrární komory České republiky. Jako nezávislému orgánu je mu svěřena pravomoc rozhodovat v otázce majetkových nároků.

5 Závěr

V mé bakalářské práci na téma „Zájmová samospráva se zaměřením na činnost profesních komor“ jsem usilovala o podrobné obsáhnutí problematiky profesní samosprávy. Snahou bylo, dle stanoveného cíle, podat čtenáři ucelený materiál týkající se zájmové samosprávy, zaměřené především na činnost profesních komor s povinným členstvím a hospodářských komor s nepovinným členstvím. Myslím si, že bakalářská práce byla zpracována přehledně, obsah problematiky zájmové samosprávy byl vyčerpán, čímž byl stanovený cíl naplněn.

Zájmová samospráva představuje v České republice velmi významnou složku veřejné správy a v naší zemi zaujímá nezastupitelné místo. Samospráva je považována za jeden z nejdůležitějších prvků demokratického státu. Prostřednictvím decentralizace výkonu veřejné správy mají obyvatelé větší svobodu zejména při výkonu svobodného povolání či sdružování v profesních organizacích.

Dle mého názoru se zájmová samospráva neustále vyvíjí a v budoucnu můžeme očekávat rozšíření její působnosti a další rozmach. Důležitým aspektem jejího rozvoje by mělo být především ústavní zakotvení v Ústavě České republiky, čímž by byla posílena její důležitost a získala by tak plnohodnotné místo v právním systému České republiky. V současné době je v Ústavě zakotvena pouze samospráva územní, což však neznačí její významnější postavení oproti samosprávě zájmové.

Ve věci povinného či nepovinného členství by dle mého názoru mělo být členství jak v profesních komorách, tak hospodářských komorách ze zákona povinné. Povinné členství v komorách tak umožňuje dohlížet na činnost členů komory, čímž je zachována odbornost při výkonu povolání. Aby byla určitá profese vykonávána legálně, dle platných právních předpisů a v souladu s etikou, povinné členství v komoře je nutností.

Vzhledem k tomu, že je zájmová samospráva zpracována v odborné literatuře méně podrobně, měla by se této problematice věnovat větší pozornost. Veškerá odborná literatura týkající se veřejné správy vždy více upřednostňuje samosprávu územní, což však neznačí menší význam zájmové samosprávy. Zájmová samospráva není zpracována příliš přehledně a dostatečně. Bakalářská práce může posloužit zainteresovaným osobám jako ucelený text, který doposud v odborné literatuře nebyl zpracován. Zájmová samospráva by se z důvodu významnosti měla také dostat více do podvědomí odborníků z oblasti práva, neboť je nutná větší ústavní a zákonná propracovanost.

Důležité je také vyřešit doposud nejasnou právní úpravu stavovských předpisů. Měly by být akceptovány jako formální právní předpisy, které budou upravovat zájmovou samosprávu. Současná úprava stavovských předpisů se vyznačuje značnými nedostatky, především jejich publikací a závazností. Pokud by do budoucna všechny stavovské předpisy byly upraveny zákonem, jako je tomu v současné době např. u České advokátní komory, došlo by ke sjednocení jejich úpravy a tím by byly všechny nedostatky odstraněny.

Zpracováním poznatků z pečlivě vybírané odborné literatury vznikl ucelený materiál týkající se zájmové samosprávy a činnosti profesních komor, čímž byl zvolený cíl bakalářské práce naplněn.

Seznam použité literatury

Monografie

- [1] BROKL, Lubomír. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80- 85850- 48- 6.
- [2] FIALA, Josef a Pavel MATES. *Komory podnikatelů a komory svobodných povolání*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 197 s. ISBN 80- 210- 0983- 7.
- [3] HENDRYCH, Dušan. *Správní právo. Obecná část*. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 837s. ISBN 978- 80- 7400- 049- 2.
- [4] HENDRYCH, Dušan. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 3. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 231 s. ISBN 978- 80- 7357- 458- 1.
- [5] HOETZEL, Jiří. *Československé správní právo: část všeobecná*. 2. vyd. Praha: Melantrich, 1937. 506 s. ISBN neuvedeno.
- [6] HORZIKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978- 80- 7380- 096- 3.
- [7] KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2. vyd. Ostrava: Montanex, 2007. 357 s. ISBN 978- 80- 7225- 244- 2.
- [8] KOUDELKA, Zdeněk a Petra ADÁMKOVÁ. *Základy správního práva a veřejné správy II*. Brno: Nakladatelství STING, 2011. 139 s. ISBN 978- 80- 87482- 02- 5.
- [9] KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2008. 346 s. ISBN 978- 80- 7201- 690- 7.
- [10] KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha, 2007. 399 s. ISBN 978- 80- 7201- 665- 5.

[11] MALACH, A., J. ŠELEŠOVSKÝ a M. USTOHAL. *Samosprávné podnikatelské instituce*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 113 s. ISBN 80- 210- 2970- 6.

[12] POLIÁN, Milan. *Organizace a činnosti veřejné správy*. Praha: PROSPEKTRUM, 2001. 342 s. ISBN 80-7175-089-0.

[13] PRŮCHA, Petr. *Veřejná správa a samospráva*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2004. 241 s. ISBN 80- 86775- 03- 8.

[14] SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI- Wolters Kluwer, 2009. 464 s. ISBN 987- 7357- 382- 9.

Právní předpisy

[15] Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

[16] Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

[17] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[18] Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

[19] Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky.

[20] Zákon č. 111/2007 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře.

[21] Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád.

[22] Zákon č. 214/2011 Sb., o advokacii.

[23] Zákon č. 281/2009 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky.

[24] Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

[25] Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě.

[26] Zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky.

[27] Zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích.

[27] Zákon č. 554/2004 Sb., notářský řád

Elektronické zdroje

[29] AGRÁRNÍ KOMORA ČR. *Okresní a krajské Agrární komory* [online]. c2010- 2011. [cit. 2012- 04-10]. Dostupné z: <<http://www.agrocr.cz/okresni-ak.php>>.

[30] ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Sdělení o placení povinných příspěvků* [online]. c2011. [cit 2012- 04- 10]. Dostupné z: <<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=1391>>.

[31] ČESKÁ KOMORA ARCHITEKTŮ. *Pokyny pro platbu členského příspěvku a pojištění 2012* [online]. c2011. [cit 2012- 04- 10]. Dostupné z: <http://www.cka.cc/oficialni_informace/prispevky/pokyny-pro-platbu-clenskeho-prispevku-a-pojisteni-2011>.

[32] ČESKÁ KOMORA AUTORIZOVANÝCH INŽENÝRŮ A TECHNIKŮ ČINNÝCH VE VÝSTAVBĚ. *Placení členských příspěvků za rok 2012* [online]. c2009. [cit 2012- 04- 12]. Dostupné z: <<http://www.ckait.cz/content/placeni-clenskyh-poplatku-za-rok-2012>>.

[33] ČESKÁ LÉKAŘSKÁ KOMORA. *Členské příspěvky* [online]. c2011. [cit 2012- 04- 10]. Dostupné z: <[http://www.lkcr.cz/informace262.html?do\[loadData\]=1&itemKey=cz_99306](http://www.lkcr.cz/informace262.html?do[loadData]=1&itemKey=cz_99306)>.

- [34] HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČR. *Struktura komorové sítě Hospodářské komory České republiky* [online]. c2009. [cit. 2012- 04- 10]. Dostupné z:
<<http://www.komora.cz/hospodarska-komora-ceske-republiky/o-nas-5/hospodarska-komora-ceske-republiky-hk-cr/struktura-komorove-site-hk-cr/struktura-komorove-site.aspx>>
- [35] KOMORA AUDITORŮ ČR. *Členské příspěvky Komory auditorů na rok 2012* [online]. c2010. [cit 2012- 04- 12]. Dostupné z:
<<http://www.kacr.cz/Article.asp?nDepartmentID=8&nArticleID=346&nLanguageID=1>>.
- [36] KOMORA DAŇOVÝCH PORADCŮ ČR. *Členské příspěvky* [online]. c2006-2011. [cit 2012- 04- 10]. Dostupné z:
<<http://www.kdpcr.cz/article.asp?nArticleID=2&nDepartmentID=74&nLanguageID=1>>.
- [37] KOMORA PATENTOVÝCH ZÁSTUPCŮ ČR. *Členské příspěvky* [online]. c2007- 2011. [cit 2012- 04- 10]. Dostupné z: <<http://www.patzastupci.cz/documents.php>>.
- [38] KOMORA VETERINÁRNÍCH LÉKAŘŮ ČR. *Členské příspěvky na rok 2012* [online]. c1996-2011. [cit 2012- 04- 10]. Dostupné z:
<<http://www.vetkom.cz/content/showArticle/id/21/articleId/clenske-prispevky-na-rok-2012-2816>>.
- [39] KOUDELKA, Zdeněk. *Vysokoškolská samospráva* [online]. c2008. poslední revize 13. 8. 2009. [cit. 2012- 03-05]. Dostupné z:
<<http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/koudelka.pdf>>.

Seznam zkratek

aj. - a jiné

apod. - a podobně

č. - číslo

čl. - článek

ČNR- Česká národní rada

ČR - Česká republika

Kč - Koruna česká

např. - například

obr. - obrázek

odst. - odstavec

příp. - případně

r. - rok

s. - strana

Sb. - sbírka

tj. - to je

tzn. - to znamená

tzv. - takzvaně

vyd. - vydání

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. - autorský zákon, zejména §35 - užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a §60 - školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO), má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci využít (§35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB- TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB- TUO;
- Bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užit dílo v rozsahu §12 odst. 4 autorského zákona;
- Bylo sjednáno, že užit své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB- TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB- TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 5. 2012

.....
Andrea Foltýnová

Seznam příloh

Příloha č. 1: Loga jednotlivých profesních a hospodářských komor

Příloha č. 2: Stavovský předpis České lékařské komory č. 21, Veřejný seznam členů a hostujících osob.

